

Merde!

Jon Sudupe

Voilà la nouvelle droite. Il y a dix ans, ils étaient les enfants de Marx et de Coca-Cola. Aujourd'hui, il ne reste plus que le Coca-Cola.

François Maspero.

(Le Nouvel Observateur, 27 septembre)

Zakar eta eskematikoki mintzatuko naiz. «Filosofo berriak» bi krisiren ondorio dira, nire ustez.

Marxismoaren krisiaren ondorio, lehenik. Bai, jauna, bai: marxismoa krisian dago¹. Hitzei ez diegu beldurrik eduki behar. Mundu osoak ikus dezake argi eta garbi. Gu ere ohartzen gara. Gure etsaiek ere badakite eta probetxu guztia ateratzen saiatzen dira. Marxismoaren krisia aspaldi (30. urteetan) jaioa izanik ere, oraintsu lehertu eta nabarmendu da.

Antikomunismoan erortzeko beldurrik gabe esan dezakegu. Sozialismo teorikoa eta «sozialismo errealean» artean dibortzio izugarria dago. Nekez ezkon daiteke 1917ko Urria, Stalin-en ankerkeriekin edo eta Breznev-ren erregimen zapaltzailearekin. Hitler ez da hil Berlin-en, ez eta Stalin ere

Moskun. Galdera bat egiten dugu denok: nork garantizatzen digu, eraiki nahi dugun «bestelako» sozialismo hori gaur ezagutzen dugunaren desberdina izango dela? Okerrena zera da, intelektual marxistek ez dutela jakin historia dramatiko horren esplikaziorik ematen. Oso zaila da. Althusseren iritziz, *teoria marxistaren* krisia adierazten digu honek. Marxismoa, teoria «mugatua» denez, ez da denetara «iristen».

Ezin dezakegu, bada, ezertxo ere gertatu ez balitz bezala jarrai. Marxismoarekin geure ikuspegia aldatu beharrea gaude. Tradizio teoriko marxista hutsune eta kontradikzioz beterik dagoela onartu behar dugu. Kontradikzio eta hutsuneok asumitzen ditugun neurrian berpiztuko da marxismoa ere. Krisi horren aurrean era askotara erreakziona daiteke. Erreakzio modu horietako bat «filosofo berriena» da: marxismo eta sozialismo guztiak pikutara bidali!

Zer arraio gertatu zaie «68ko maitzkume» aitortzen diren horiei? Esate baterako, Lardreau eta Jambet, atzo Gauche Proletarienne-ko militanteak eta stalinista gogorrak, nolatan bihurtu dira gaur ezkerren kontrako gurutzatu sutsu? Edo Lévy, hau ere «soisantehuitard» omen, nolatan bilakatu da kolpetik antikomunista biszeral? Edo Dollé, lehen PCko militantea eta gero maoista (!), nolatan orain eskuin muturrekoa? Zer demontre gertatu zaio Sollers-i? Non da «Tel Quel»en orrialdetatik maiz mo puru eta santua predikatzen aritzen zitzaiguna? Zer arraio da hau?

Soljenitsyn-i eskerrak, Gulag deskubritu dute kolpetik. Bapatean, URSS ez dela paradisu bat ohartu dira. Izugarritzko katastrofea. Desenganio maiuskuloa. «Marx, c'est le Goulag!». Sozialismoa, giza aurpegidun barbareria! Gulag, marxismoaren kristalizazio politikoa. «Je déduis le Goulag de Marx». Hitler edo Stalin: berdin da! Gulag eta proletargoa «txanpon beraren bi aurpegiak» dira. «Assez de socialisme! Assez; ras l'bol, fini, rapé, comme on voudra!». Konklusioa: kapitalismoa ala Gulag. Sovietar kanpoak ala Giscard. «Sous Giscard, relativement on respire». Kitto, ez dago beste irtenbiderik. Ehortz ditzagun, bada, esperantza guztiak. Konforma gaitezen daukagunarekin.

Hau guztia indignantea da, bai, mila bider indignantea. Stalinismoa da gure atzoko stalinistentzat marxismo posible bakarra. Stalinismoak betirako markatu ditu. Marx? Hila da. Masak? Artalde estupido bat. Proletargoa? Jende inozo, lerdo eta kirtena. Horra hor, eskuinaren intelektual organiko berriak. Aliantza Sainduan elkartu dira sozialismoaren barbareriaren kontra. Kakoa

bistakoa da; Ezkerraren Batasuna izurrarazi. Maniobra zikin hori nabarmenega da².

Ez zaitetz saia beren argumentazioetan zehaztasun bila, argumentaziorik ere ez baitago. Sinplezia, sinplezia eta dena sinplezia. Duela urte mordo bat gauza berberak esan zituen Castoriadis batek, askoz ere hobekiago eta ausardia gehiagorekin eta ez zen halako eskandalorik harmatu. Pufu baten itxura osoa du honek. Baina, hori bai, ondo borobila atera zaio Lévy-ri chez Grasset-etik montatu duen marketing operazioa! Izan ere, paristarrak iaioak izaki moda kontuan.

Marxismoaren krisia ez da, ordea, kausa bakarra. «Filosofo berriak» ezker iraultzailearen krisiaren ondorio dira, bigarrenik. Honetan ere joera zabalago baten adierazpide ditugu; ez da, zoritxarrez, paristar moda hutsa, hortik asko badu ere. Filosofo (?) ziztrin, mediokre, harropuzok ez lukete aipamenik ere mereziko, baldin eta fenomeno sakonago baten sintoma ez balira. Zozokeria eta infamia horiei entzungor egingo genieke, baldin eta klase menperatzailea lelo berbera etengabe errepikatzen arituko ez balitzaigu. Burges intelektualak kretinoak izango dira, baina burgesia inolaz ez.

68an, denak ziren superiraultzaileak. Zihur zeuden iraultza egiten ari zirela. Hogeitaz urte zituzten orduan, eta lehen kristauak bezalakoak ziren, iraultzaren sinestun sutuak. Politika heurentzat moral bat, fede bat, absolutu bat zen. «Nous étions staliniens parce que nous étions politiques». Gaur, gure maiatz-kumeek, hura aldrebeskeria itzela izan zela esaten digute. 68ko maiatza fetxarik beltzenetakoa dela sozialismoaren historian. «Maiatza egin genuen; tronpatu egin ginen. Ez dugu berriz egingo». Militantismoa, PC, erakunde maoistak, iraultza eta zientzia bera, kaka zaharra besterik ez zaie iruditzen orain.

68an jaio zen ezker muturra (gauchisme edo extrema izquierda delakoa). Hamar urte geroztik, a zer desmadrea! Sakonki aztertzekoa da ezker iraultzaile honi gertatutakoa. Gauza bat dago garbi, dena dela: ezkerkeriak porrot egin du. Zaratsuki, gainera. Honen ondorio ere badira «filosofo berriak». Kapitalismo aurreratuko herrialde guztietan dago ezker iraultzailea krisian. Begira ezker puntako partidu, talde eta taldekuen panoramari: kaos ikaragarri bat da. Horrela ez goaz inora. PCk Italian, Ezkerraren Batasunak Frantzian, eta eurokomunismoak Espainian ia zeharo bazterrerazi dute ezker iraultzailea³.

Gurean ere, ekainaren 15eko hauteskundeetan hartu zuen jipoiaren ondoren, oso egoera larrian aurkitzen da. Gero eta

nabariagoa da bere ahuleria kronikoa. Partidu bakarra irten da irabazten, bi parlamentarioekin: EIA. Euskadi mailako partidu bat. Estatal Ezker iraultzailea hiltzorian ote? Ekainaren 15eko hauteskundeetatik urte batera: frustrazioa, hoztasuna, etsipena nonnahi. Jendea nazkatuta. «Filosofo berriak» erne eta ugaltzeko giro aproposa. Han ikusi genituen batzuk, Burgozen, Filosofo Gazteen azken Kongresoan... Lehen sintomak agertzen hasiak dira gurean ere.

Zer demontre gertatu da hor? Besteak beste, ezkerkeriak, komunismoaren haurkeria horrek, izurratu du ezker iraultzailea. Espontaneismoa eta dogmatismoaren gaitzak hondatu du. Bada garaia esateko: ezkerkeriaz aski, mutilak! Bai, arrazoi duzue, potroetaraino gaude hainbeste liburukeria eta hitzontzikeriaz, hainbeste gehiegikeria eta garbikeriaz! Maximalismo eta kirtinkeria guztiez aski, eta sobera diagu, bai!

Marxismoa eta ezker iraultzailearen krisiak «esplikatzeko» badu ere filosofo berrien fenomeno, ez dugu hargatik inki-sidore, farsante eta antikomunista berri horien joko zikina iren-siko. Horregatik, geure amorru guztiaz esaten diegu: merde! Hainbeste irain, laino eta injuriari: Merde! C'est tout.

¹ L. Althusser-ek, Venezian 1977ko irailean ospatutako Bilkuretan.

² Ik. *Contre la nouvelle philosophie*, F. Aubral eta X. Delcourt, Paris, 1977 (Idées, Gallimard). Kritika kupidagabea. Astindu on bat.

³ Ik. *Storia delle nuove sinistre in Europa* (1956-1976), Massimo Teodori, Sdad. ed. Il Mulino-Bolonia, 1977. Ezker iraultzailearen historia sistematiko eta dokumentatua.

J. S.